

Ed.

353. Frumvarp

til girðingalaga.

(Eftir 3. umr. í Nd.).

1. gr.

Girðingar þær, sem lán er veitt til úr landssjóði og ræktunarsjóði, svo og aðrar vírgirðingar, er njóta styrks af almannaþje, skulu vera að minsta kosti 1 metri á hæð. Þó skulu girðingar fyrir kynbótagripi ekki vera lægri en 1 metri og 12 sentimetrar.

Eigi er vírgirðing á jafnsljettu fullgild, nema hún sje með 5 strengjum. Nú er garður hlaðinn undir virinn, og þarf þá eigi fleiri strengi en fjóra, ef garðurinn er að minsta kosti 30 sentimetra hár, þrjá strengi, ef hann er 60 sentimetrar, og eigi fleiri en tvo strengi, ef hann er 75 sentimetrar á hæð.

2. gr.

Milli stuðla má vera alt að 6 metra bil, eftir gildleika þeirra og landslagi, hvort sem girðingin er á jafnsljettu eða garður hlaðinn undir virinn, samkvæmt 1. gr.

Að öðru leyti skal gera girðingar samkvæmt reglugerð, er landsstjórnin semur, sje lán veitt til þeirra úr landssjóði eða ræktunarsjóði.

3. gr.

Nú vill einstakur maður eða fjelag girða og leitar um lán til þess úr áðurnefndum sjóðum, skal þá fylgja lánsbeiðninni skýrsla um lengd og fyrirkomulag hinnar fyrirhuguðu girðingar og áætlun yfir kostnaðinn. — Sje eigi á fjárlögum ætlað nægilegt fje öllum umsækjendum til kaupa á girðingarefni, skulu þeir, að öðru jöfnu, hafa forgangsrjett næsta ár, sem komast eigi að fyrra skiftið.

4. gr.

Nú er lánað til girðingar úr nefndum sjóðum, og skal hún þá vera fullgerð innan þriggja ára frá því að lánið var veitt. Skulu úttektarmenn hreppsins taka girðinguna út og senda stjórnarráðinu vottorð um, að hún sje gerð samkvæmt fyrirmælum 1. og 2. gr. og reglugerð þeirri, er um getur í 2. gr. Kostnað við úttekt greiðir lántakandi. — Ef girðingunni er eigi lokið innan þriggja ára, er lánið alt afturkræft, og skal þá greiða 6% í vexti af því.

5. gr.

Skyllt er sjerhverjum, hvort heldur það eru einstakir menn eða fjelög, er fengið hafa lán til girðinga, að viðhalda þeim og endurbæta þær og endurnýja eftir þörfum.

Girðingar, sem einstakir menn hafa tekið lán til, skulu teknar út við ábúendaskifti og skilað í fullgildu standi eða með fullu álagi.

6. gr.

Nú er girðing gerð, samkvæmt 1. og 2. gr., og lánað til hennar úr Ræktunarsjóði eða landssjóði, og skal þá girðingin fylgja jörðinni og má ekki flytja hana í burt, þó að eigandaskifti eða ábúandaskifti verði á henni, enda sje girðingin gerð í samráði við landsdrottin, ef leiguliði á í hlut.

7. gr.

Nú fer jörð í eyði, svo að eigi er lengur not að girðingunni, og losnar jarðeigandi eða ábúandi þá við þá skyldu, að halda henni við eða láta hana standa á jörðinni. En borga verður hann þá að fullu það, sem eftir stendur af girðingaláninu.

8. gr.

Nú liggja tún eða engjar tveggja eða fleiri jarða saman, og jarðeigandi eða ábúandi með samráði við jarðeiganda vill girða á mörkum samkvæmt lögum þessum og reglugerð þeirri, er um getur í 2. grein, og samkomulag næst ekki við þann jarðeiganda eða ábúanda, sem á tún eða engi á móti, um þátttöku í girðingunni, þá getur sá, er girða vill, engu að síður gert það, og skulu úttektarmenn hreppsins eða hreppanna, ef girðingin er á hreppamótum, þá meta notagildi girðingarinnar fyrir báða, og skifta girðingarkostnaðinum á milli málsaðila að tiltölu við gagn hvers um sig. Þó skal sá, er girðir, aldrei eiga rjett til frekari endurgreiðslu en svari helming girðingarkostnaðarins.

Verð girðingar liggur undir mat úttektarmanna, og kaup þeirra telst til girðingarkostnaðar.

Um viðhaldskostnað fer eftir sömu reglum.

9. gr.

Nú er vírgirðing gerð á landamerkjum, og skal hún þá svo reist, að á hvorugan sje gengið, sem land á að henni. Sje garður hlaðinn undir vírinn, skal efni og grundvöll taka að jöfnu úr þeim löndum, sem að henni liggja.

Vilji maður girða beint, og þarf til þess inn á annars manns land, en sá vill eigi samþykkja, þá skal það þó heimilt, ef úttektarmenn meta, að eigi sjeu

gildar ástæður til að banna girðinguna, og skulu þeir þá ákveða girðingunni stað og meta skaðabætur, ef meira sneiðist annað landið en hitt. Rjettur til annara afnota en engja og beitar helst þó óbreyttur, nema samkomulag verði um, að girðingin skifti löndum til fullnustu.

10. gr.

Girðingu má ekki setja nær alfaravegi en svo, að 65 sentimetrar sju milli vegarjaðarsins og girðingarinnar. Gaddavirsgirðing má ekki setja nær alfaravegi en svo, að 5 metrar og 65 sentimetrar sju frá miðjum vegi til girðingar, og ekki nær en svo, að 3 metrar og 77 sentimetrar sju frá vegarjaðrinum til girðingarinnar. Þetta nær og til gaddavirsgirðinga meðfram tröðum og heimreiðum.

11. gr.

Eigi má gera girðingu yfir hreppsveg, sýsluveg, þjóðveg, flutningabraut eða fjallveg, nema hlið sje á fyrir veginum, og þarf til þess leyfi sýslunefndar, ef um sýsluveg eða hreppsveg er að ræða, en leyfi stjórnarráðsins, ef um flutningabraut, þjóðveg eða fjallveg er að ræða.

Nú er leyft að gera girðingu yfir veg með hliði á fyrir veginum, og skal þá grind vera í hliðinu, að minsta kosti 2 metra og 50 sentimetra breið, og svo gerð, að opna megj með því að taka til hendi af hestbaki. Fari maður um hlið á girðingu, er hann skyldur til að loka því á eftir sjer. Brot móti þessu og vísitandi skemdir á girðingum og hliðum varða sektum og skaðabótum.

12. gr.

Nú liggur yfir land manns forn fjallvegur, þó ekki sje í tölu þeirra vega, sem landssjóði er skylt að annast, afrjettarvegur, bæjavegur, stigur eða götutroðningar, og telst eigi til neins vegaflokks, og er landeiganda þá heimilt að gera girðingu yfir þann veg með hliði fyrir veginum, en eigi má hann læsa hliðinu nje með öðru móti hindra umferð um þann veg, nema hreppsnefnd leyfi.

Sama gildir og um sleðabrautir að vetrarlagi og aðrar vetrarleiðir, sem nauðsynlegar eru til almenningsnota, eftir ákvæðum sýslunefndar, ef leið liggur um fleiri hreppa en einn, en eftir ákvæði hreppsnefndar, þegar um innanhreppsveg er að ræða.

13. gr.

Heimilt er sýslunefnd að gera samþykktir fyrir stærri eða minni svæði innan sýslu um notkun gaddavirs, um samgirðing til varnar gegn ágangi búfjár, um tilhögun þeirra og viðhald og um beit innan girðingarinnar.

14. gr.

Nú þykir sýslunefnd nauðsyn að gera samþykkt samkvæmt 13. gr., og skal hún þá eða oddviti hennar kveðja til fundar með nægum fyrirvara á svæði því, er samþykktinni er ætlað að ná yfir. Atkvæðisrjett á þeim fundi hafa allir, sem á nefndu svæði hafa jörð eða jarðarluta til afnota. Sýslunefnd ákveður fundarstað, en oddviti hennar eða sá, er nefndin kýs til þess, tiltekur fundardag og stjórnar fundi.

15. gr.

Á fundi þeim, er getur um í 14. gr., leggur fundarstjóri fram frumvarp til samþykta, er áður hefir verið samþykkt af sýslunefndinni. Fallist fundurinn á frumvarpið óbreytt að efni, með $\frac{2}{3}$ hlutum atkvæða, þeirra er fundinn sækja, og samþykktin nær til, sendir sýslumaður það til stjórnarráðsins til staðfestingar og löggildingar. Eins fer um frumvarpið, þó fundurinn geri við það breytingar, ef þær eru samþykta með $\frac{2}{3}$ hlutum atkvæða, og sýslunefnd felst á þær. En vilji sýslunefnd ekki fallast á breytingartillögur, er samþyktafundurinn gerir, skal kveðja til nýs fundar. Fallist fundurinn þá á frumvarpið óbreytt með $\frac{2}{3}$ hlutum atkvæða, fer um það svo sem fyrir segir.

16. gr.

Heimilt er sveitarstjórn að gera samþykta fyrir stærri eða minni svæði innan sveitar um hið sama efni og til er tekið í 13. gr. Er öll meðferð samþykta þá hin sama og 14. og 15. gr. skipa fyrir um, nema að sveitarstjórn kemur þá hvervetna í stað sýslunefndar og oddviti hreppsnefndar í stað oddvita sýslunefndar.

17. gr.

Nú er samþykta gerð eins og fyrir er mælt og send stjórnarráðinu til staðfestingar, og virðist stjórnarráðinu hún koma í bága við grundvallarreglur laga eða rjettindi manna, og er samþykktin þá endursend ásamt synjunarástæðum stjórnarráðsins.

Að öðrum kosti staðfestir stjórnarráðið samþykktina, skipar fyrir um birting hennar og tiltekur, hvenær hún öðlast gildi. Upp frá því er hún skuldbindandi fyrir alla þá, sem búa á því svæði, er hún nær yfir.

18. gr.

Brot gegn lögum þessum varða sektum frá 5—100 kr., er renna í sýslusjóð. Sömuleiðis má ákveða fyrir brot mót samþykta, er gerð kann að verða samkvæmt þessum lögum, sektir frá 2—20 kr., er renni í sýslusjóð, ef um sýslusamþykta er að ræða, eða í sveitasjóð, ef brotið er móti hreppssamþykta.

19. gr.

Með brot mót lögum þessum og samþykta, sem gerðar kunna að verða samkvæmt þeim, skal farið sem almenn lögreglumál.

20. gr.

Með lögum þessum eru lög nr. 52, 30. júlí 1909, um girðingar, úr gildi numin.